

Като вземемъ разстоянието между Никополъ и сѣверното устие на Дервентъ (142 км. = 110 мили на Идриси) и го раздѣлимъ въ отношение 4:7, получаваме, че градъ Agranipōs трѣбва да се търси до с. Широково, което по своитѣ старини напълно отговаря на подобенъ търговски центъръ.

Споредъ това, пѣтьтъ на Идриси е излизалъ отъ Мисионисъ къмъ сѣверъ и по подножието на Текенскитѣ възвишения е достигалъ до с. Акъ-Мехмеди,¹⁾ гдѣто завивалъ въ долината на р. Караачъ-дере и отъ устието ѝ е продължавалъ по долината на р. Черни Ломъ до града Agranipōs, до с. Широково, отъ гдѣто прѣзъ Голѣмъ Дервентъ е изкачвалъ западнитѣ водораздѣлни възвишения на Ломско (карта I) къмъ крѣпостъта Bešt-Kastro.

IV.

Срѣдновѣковни пѣтища.

Тѣснитѣ ущелия съ многобройнитѣ завой на рѣкитѣ Ломъ не сж били сгодни за пѣтища; много по-удобни за пѣтища сж били билата на рѣтоветѣ.

Най-важниятъ пунктъ прѣзъ срѣднитѣ вѣкове въ Ломско е билъ гр. Червенъ, отъ който сж излизали слѣднитѣ пѣтища:

1.

Отъ сѣверо-източната порта е слизалъ единъ камъненъ пѣтъ по стрѣмния склонъ къмъ сѣдловината (90 кр.) и послѣ продължавалъ по сѣдловината на платото, гдѣто се разклонявалъ на два клона (фиг. 20): единътъ къмъ изтокъ, а другиятъ (2·8 м. широкъ) къмъ гробищата, къмъ юго-изтокъ; двата клона, вѣроятно, сж се сливали съ пѣтя, който върви по билото на Червенския рѣтъ, между Черни и Малки Ломъ и сж били само негови клонове къмъ Червенската крѣпостъ.

Пѣтьтъ до крѣпостъта е 3·8 м. широкъ, постланъ е съ голѣми камъни, само по краищата нареждани въ равни линии; отъ него е слизалъ и единъ пѣтъ отъ сѣдловината по сѣверозападния склонъ въ дола на р. Ломъ, а друга стрѣмна пѣтека къмъ турската махала на с. Червенъ.

2.

Въ дола Московъ долъ се намиратъ остатъци отъ единъ камъненъ стрѣмень пѣтъ до 4·5 м. широкъ, постланъ съ голѣми камъни;

¹⁾ До селото се намиратъ монети отъ Филипъ Македонски.